

به نام خدا که مهربان

راهنمای
معصومه پورطاهریان
از اسباب بازی
از انتخاب تا رویا نویسی

انتخاب
شهره

سرشناسه: پورطاهریان، معصومه، ۱۳۴۷ -

عنوان و نام پدیدآور: راهنمای خرید اسباب بازی:

از انتخاب رویارویی/ نویسنده معصومه پورطاهریان.

مکان نشر: تهران: شهر قلم، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: [۱۵۱] ص.

مصور (رنگی): ۲۰ × ۲۰ س.م.

شابک: ۳-۲۹۹-۳۰-۶-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: بیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۱۶ - ۱۲۸

موضوع: اسباب بازی -- جنبه های روانشناسی

موضوع: Toys-- Psychological aspects

موضوع: اسباب بازی -- خرید

رده بندی کنگره: HQ۷۸۴

رده بندی دیویی: ۱۵۵/۴۱۸

شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۳۱۸۷۳

راهنمای خرید اسباب بازی

(از انتخاب تا رویارویی)

نویسنده: معصومه پورطاهریان

مدیر هنری و گرافیک جلد: حسین نیلچیان

صفحه آرا: سمیرا ایمان فرد

چاپ اول: ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۳-۲۹۹-۳۰-۶-۹۷۸

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شفق

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به

نشر شهر قلم است.

تلفن: ۷۷۱۸۱۵۴۵ • ۷۷۱۸۱۵۴۷

www.shghalam.ir

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

بخش اول:

بازنگری در مفاهیم

بازی: کار کودک یا جهان کودکانه

اسباببازی: ابزاری برای رشد یا فرهنگ مادی

انواع بازی‌ها و اسباببازی‌ها: رده‌بندی یا
رهیافتی به بنیادهای تفکر

۸

بخش دوم:

اسباببازی در گذر زمان

صفر تا شش ماهگی: روزهای پرشتاب و شگفت‌انگیز

اسباببازی‌های مناسب برای کودک صفر تا شش ماهه

هفت تا دوازده ماهگی: روزهای کشف پیرامون و کنترل هستی

اسباببازی‌های مناسب برای کودک هفت تا دوازده ماهه

یک سالگی: ماه‌های خستگی‌ناپذیری و آزمون و خطا

اسباببازی‌های مناسب برای کودک یک ساله

دو سالگی: ماه‌های سلطه بر بدن و قصه‌پردازی

اسباببازی‌های مناسب برای کودک دو ساله

سه تا پنج سالگی: سال‌های طراحی و سازندگی

اسباببازی‌های مناسب برای کودک سه تا پنج ساله

شش تا ده سالگی: سال‌های دوستی و رقابت

اسباببازی‌های مناسب برای کودک شش تا ده ساله

۱۶

بخش چهارم:

آنچه اسباببازی نیست

اسباببازی‌های خوانندگی

اسباببازی‌های الکترونیکی

اسباببازی‌های خانگی

۱۲۴

بخش سوم:

اسباببازی در نماهای دیگر

اسباببازی و ایمنی

اسباببازی و بدیت کودک

اسباببازی و رفاهیت

اسباببازی و جامعه

اسباببازی و تفکر

اسباببازی و گزینه‌های بیشتر

اسباببازی و کودکان دارای نیازهای ویژه

۹۵

منابع

۱۴۸

بخش پنجم:

پس از انتخاب اسباببازی

چگونه اسباببازی را به ابزاری موثر تبدیل کنیم؟

۱۳۷

درآمد

می‌خواهید برای کودک خود اسباب‌بازی بخرید؟ شاید انگیزه‌های متفاوتی برای خرید اسباب‌بازی داشته باشید. شاید بخواهید او را سرگرم کنید، یا به رشد او کمک کنید، یا کیفیت بازی او را ارتقا دهید، یا نشان دهید که دوستش دارید، یا... به این فکر می‌کنید که به تازگی اسباب‌بازی خریده‌اید. خانه را به یاد می‌آورید که انباشته از اسباب‌بازی‌هاست.

به یاد می‌آورید دفعه‌ی قبل که اسباب‌بازی خریده بودید. کودک‌تان فقط برای دقایقی با آن بازی کرد و با وسایل آشپزخانه یا پتویش بیش‌تر از اسباب‌بازی سرگرم شد. یک اسباب‌بازی خواب را به یاد می‌آورید که کودک شما نمی‌توانست با آن بازی کند و نگران می‌شوید که شاید اسباب‌بازی نامناسب به او احساس شکست بدهد. به قیمت اسباب‌بازی نگاه می‌کنید؛ احساس می‌کنید کمی گران است. به یاد می‌آورید که یکی از اسباب‌بازی‌های او دقایقی بعد از آن که از جعبه بیرون آمد، شکست. به عنوان پدر یا مادر، به‌رحه سلامت و رشد کودک خود علاقه‌مندید. روی جعبه‌ی اسباب‌بازی‌ها را می‌خوانید و به تبلیغات اسباب‌بازی فکر می‌کنید. پرسش‌های زیادی در ذهن شما نقش می‌بندد:

آیا این اسباب‌بازی به باهوش‌تر شدن کودک کمک می‌کند؟

آیا این اسباب‌بازی را دوست خواهد داشت؟

آیا خطری برای او ندارد؟

آیا برای او مناسب است؟

آیا ارزش قیمتش را دارد؟

آیا دوام دارد؟

آیا با ارزش‌های شما هماهنگ است؟

آیا همیشه باید اسباب‌بازی‌های جدیدی بخرید؟

آیا به‌راستی ثابت شده است کودکی که اسباب‌بازی نداشته یا کم‌تر داشته، خوب رشد نکرده است؟

آیا خریدن اسباب‌بازی کار درستی است یا باید اسباب‌بازی را ساخت؟

آیا چیزهایی که اسباب بازی هستند، می‌توانند به عنوان اسباب بازی به کار گرفته شوند؟

آیا همه‌ی این اسباب بازی‌ها ضروری هستند؟

یک کودک چه قدر باید اسباب بازی داشته باشد؟

به راستی کدام اسباب بازی را برای کدام کودک انتخاب کنید؟

گوناگونی اسباب بازی‌های موجود در بازار شما را و می‌تواند قاعده‌ای برای تقسیم‌بندی اسباب بازی‌ها پیدا کنید تا بتوانید انتخاب بهتری داشته باشید.

بازی‌ها بسیار گوناگون‌اند و به شیوه‌های بسیار متنوعی تقسیم‌بندی شده‌اند. این تنوع و تکرار نشان می‌دهد که تردیدهای بسیاری در برخورد با بازی و اسباب بازی وجود دارد؛ گاه اسباب بازی‌ها بر اساس سن تقسیم‌بندی می‌شوند، گاه بر اساس جنس، تعداد بازیکنان، نوع مهارت، زمان بازی، مکان بازی، سطح رشد ذهنی و....

بسیاری از تقسیم‌بندی‌ها، کل دنیای اسباب بازی را پوشش نمی‌دهند. هر کدام از تقسیم‌بندی‌ها، برش‌هایی تحت سلطه‌ی قاعده یا ویژگی خاصی هستند. البته برخی هم‌پوشانی‌هایی دارند؛ گاه اسباب بازی‌هایی به ظاهر بسیار متفاوت، می‌توانند در یک طبقه جا بگیرند زیرا وابستگی‌های بنیادی دارند. گاهی ممکن است یک اسباب بازی در بیش‌تر از یک طبقه جا بگیرد. یک تاب می‌تواند به رشد عضلانی کودک کمک کند یا ممکن است یک سفینه‌ی فضایی در یک بازی وانمودی^۱ باشد. یک اسباب بازی

۱. Pretend Game

ممکن است در یک سن خاص به عنوان اسباب بازی حسی-لمسی معرفی شده باشد و در سن دیگری به عنوان یک اسباب بازی برای آفرینش. بی تردید گاهی با چنین تداخل هایی در این کتاب نیز روبه رو خواهید شد.

کودکان با یک اسباب بازی به شکلی مشابه روبه رو نمی شوند. بعضی از آن لذت می برند، بعضی به گونه ای فعال با آن برخورد می کنند، بعضی زودتر از سن قابل انتظار با آن بازی می کنند، بعضی مرزهای فرهنگی را پشت سر می گذارند و... بی تردید کودکان وضعیت اجتماعی و روانی یکسانی ندارند و نحوه برخورد با یک اسباب بازی می تواند به تفاوت های فردی آنها هم مربوط باشد. از سوی دیگر اسباب بازی، بسته به نوع بازی ای که با آن می شود، می تواند کارکردهای متفاوتی داشته باشد. کیفیت و کمیت بازی با اسباب بازی، در تنهایی یا در گروه می تواند بسیار دگرگون شود. نوع بازی ها به سرعت می توانند تغییر کنند. به این ترتیب یک اسباب بازی مهارتی می تواند در یک گروه تبدیل به اسباب بازی رقابتی شود. این تفاوت ها نشان می دهند که نگاه کودک به اسباب بازی، نه تنها به بازی، که به اسباب بازی هم یکسان نیست.

در این کتاب فقط نمونه هایی از بازار اسباب بازی معرفی شده اند و این به هیچ وجه به معنای عدم تمیید محرک اسباب بازی های موجود در بازار اسباب بازی نیست، چه بسا نمونه های مناسب تری در بازار وجود داشته باشند. این نمونه ها فقط به منظور ایجاد نگرشی مناسب به اسباب بازی و کمک به کارکردهای آن ذکر شده اند. در فصل های مختلف این کتاب نشان داده شده است که نگاه به اسباب بازی، تعریف

آن، تقسیم‌بندی آن و کارکردهای آن متنوع است. عاملی که درنهایت تعیین می‌کند کدام اسباب‌بازی برای چه کودکی مناسب است، نگرش و شناخت مناسب به زندگی و هستی کودک است.

و درنهایت به این پرسش‌ها پرداخته شده است که:

آیا انتخاب و خرید اسباب‌بازی پایان ماجراست؟

آیا وظیفه‌ی شما با تهیه‌ی اسباب‌بازی‌های مناسب به پایان می‌رسد؟

چه‌طور می‌توان اسباب‌بازی را به ابزار موثرتری برای یک کودک تبدیل کرد؟

این اثر حتی هنگامی که اسباب‌بازی‌های مناسب یک سن را پیشنهاد می‌کند، بر این باور است که کودکان، متفاوت و گزینش‌گرند، ما با موجوداتی یک‌دست و مشابه روبه‌رو نیستیم و شاید تنوع بازار اسباب‌بازی واکنشی باشد به این گوناگونی. هدف این کتاب، ایجاد الگویی تغییرناپذیر برای انتخاب اسباب‌بازی نیست، بلکه توجه به نیازهای کودک به‌عنوان یک انسان منحصر به فرد و شناخت کارکردهای مناسب اسباب‌بازی برای اوست. در چنین نگاهی با درک درست از نیازهای کودک و شناخت اسباب‌بازی، می‌توان به انتخاب‌هایی دست زد که امکان دارد الزاماً با یافته‌های این کتاب منطبق نباشند. شاید بهتر باشد ابتدا کودک‌مان را بشناسیم؛ شناختی گسترده بر اساس سن، جنس، وضعیت روانی، زمینه‌ی فرهنگی، توانایی‌های جسمی، زندگی روزانه و... و در این حجم انبوه اسباب‌بازی، که بیش از یک انتخاب، انتخابی متفاوت برای یک کودک متفاوت و برخورد مناسب با اسباب‌بازی است.

